

Asiakassuunnitelma aikuistumisen tueksi mallin itsearviointi

Hanke: Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE)-hanke, Kokonaisuus Innokylässä saman niminen. [Tutustu kokonaisuuteen Innokylässä](#)

Asiakassuunnitelma aikuistumisen tueksi. [Tutustu malliin Innokylässä](#)

Päivämäärä: 31.10.2022

Arvioitsijat: Sari Sauramäki, Silva Sevola, Tanja Hirschovits-Gerz, Niina Weckroth

Arvioinnin näkökulmat:

1. Malli ohjelmateoreettinen tarkastelu
2. Malli osallisuutta edistävänä toimintana / kokonaisuutena
3. Malli lupaavana käytäntönä

Yhteenveto arvioinnista tiiviisti

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

1. Mallin tarkastelu ohjelmateoreettisesti.

Lähteitä ja materiaali ohjelmateoreettiseen tarkasteluun: [Soveltaen: Sosiaalityön mallit Innokylässä](#) – sovellettu mallista: [etsivä sosiaalityö](#).

YEE-hankkeen Nuorilähtöisen asiakassuunnitelmatyön mallinnus.

Toimintaympäristö ja toimijat	Resurssit	Ydinelementit	Mekanismi	Toimintamallin tulokset
<ul style="list-style-type: none"> •Lastensuojelun jälkihuolto •Elämäntilanelähtöinen lähestymistapa •Monialaisuus •Verkostomainen työote •Johdon tuki •Yhteensovittava •Toteutuspaikasta sopiminen nuoren kanssa, mahdollista toteuttaa läsnä, etänä tai hybridinä. 	<ul style="list-style-type: none"> •Henkilöstö, sosiaalialan ammattilaiset (sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja) •Monialainen verkostotyö, muiden alojen ammattilaisten osaaminen ja palveluiden yhteensovittaminen •Aikaa kohtaamiselle •Osaaminen •Liikkumisen mahdollistavat keinot •Tietotekniset välineet 	<ul style="list-style-type: none"> •Vuorovaikutus, kunnioittava ja kannustava kohtaaminen •Lupaa pyytävä työote •Nuoren kiinnittyminen lsjh:n tukeen ja tuen tavoitteista, toimista ja seurannasta sopiminen •Yksilökohtainen tuki ja palveluiden koordinointi sosiaalihuollon ammattihenkilön toteuttamana •Nuoren osallisuuden, toimijuuden ja vahvistaminen •Sovitut yhteistyörakenteet ja ohjauk käytännöt •Vaikuttaminen rakenteellisen sosiaalityön keinoin 	<ul style="list-style-type: none"> •Kohtaaminen, nuorilähtöinen vaiheittainen tilannekuvan kartoittaminen ja suunnitelmasta sopiminen. •Luottamuksen synnyttäminen •Ehdoton asiakaslähtöisyys ja kunnioitus •Turvallinen ja varmistettu siirtymä sijaishuollosta jälkihuoltoon ja jälkihuollosta muiden palvelujen piiriin •Ymmärrys nuoren sijaishuoltotaukosta, vaikeista kokemuksista (traumoista), erityisestä kohderyhmästä •Pitkäjänteisen työn käynnistäminen 	<ul style="list-style-type: none"> •Nuoren oikeusturva ja yhdenvertaisuus on varmistettu •Nuori tietää saavansa apua – asiakassuunnitelma on palvelulupaus •Nuori on tullut autetuksi – sovittu tuesta, palveluista ja niiden toteutumisesta ja seurannasta. •Tietoon perustuvan päätöksenteon edellytykset täyttyvät

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

2. OSALLISUUDEN ARVIOINTI

KUVAUS: Asiakassuunnitelmatyön tarkoituksena on löytää nuorelle sopiva tuki. Asiakassuunnitelmatyössä osallisuuden toteutuminen on keskeistä. Malli luo tähän rakenteen, jonka avulla varmistetaan osallisuuden toteutuminen. Kolmiportainen rakenne antaa mahdollisuuden valmistelulle, asiakassuunnitelmalle ja seurannalle. Asiakassuunnitelma rakennetaan nuoren toiveista ja tarpeista lähtien. Nuorella on mahdollisuus vaikuttaa tapaamispaikkaan ja siihen, keitä asiakassuunnitelmaneuvoitteluun osallistuu. Sovitaan yhdessä nuorelle sopivat palvelut ja tuen muodot. Asiakassuunnitelmatyön mallinnus turvaa nuoren oikeuksien toteutumista esimerkiksi lisäämällä tietoa oikeuksista ja palveluista (nuorelle annetaan esite jälkihuollosta). Seurantatapaamisessa varmistetaan tuen ja palveluiden toteutuminen nuoren osallisuutta vahvistaen. Nuori voi osallistua oman elämäntilanteen mahdollistamalla tavalla.

Malli vahvistaa myös ammattilaisen osallisuutta ja ammatillisuutta. Ammattilaiset toimivat nuoren ”asianajajina” ja varmistavat, että nuoret saavat tarvitsemansa palvelut.

Mallin arviointi osallisuuden 24 apukysymyksen avulla. [Linkki Sokran osallisuuden materiaaleihin](#)

Osallisuus ja erilaiset osallisuutta lisäävät toimet voidaan sosiaali-, käyttäytymis- ja terveystieteelliseen tutkimukseen perustuen jaotella kolmeen osa-alueeseen:

Mahdollisuus elää omannäköistä elämää; mahdollisuus määritellä, mihin toimintaan tai palveluun osallistuu [Osallisuus omassa elämässä](#)

Mahdollisuus kuulua itselle tärkeisiin ryhmiin ja yhteisöihin sekä vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin; mahdollisuus saada tukea vaikuttamiseen [Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa](#)

Mahdollisuus yhdessä tekemiseen; mahdollisuus päästä nauttimaan yhteisestä hyvästä ja osallistua yhteisen hyvän tuottamiseen ja jakamiseen. Yhteinen hyvä on toimintaa ja arvoja, josta seuraa arvostusta, kiitosta ja yhteyksiä muihin ihmisiin. [Osallisuus yhteisestä hyvästä](#)

Nuorilähtöisessä asiakassuunnitelmatyön mallissa

Osallisuus omaan elämään toteutuu asiakassuunnitelmatyöskentelyssä, kun nuori voi itse määrittää yhdessä työntekijän kanssa omia läheis- ja tukiverkostoja, keitä kutsutaan nuoren yhteisönä ja tukiryhmänä mukaan neuvotteluun. Suunnitelmatyöhön voi kutsua nuoren toiveesta myös vertaisen tai koulutetun kokemusasiantuntijan.

Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa toteutuu työskentelyssä, kun nuori voi vaikuttaa omien palveluiden lisäksi myös laajemmin palveluiden kehittämiseen, kun vuorovaikutus nuoren kanssa on avointa ja palautetietoista. Osallisuuden vahvistamisen kautta nuoren on myös helpompi sitoutua asiakassuunnitelmatyöskentelyssä asetettuihin tavoitteisiin.

Suunnitelmatyöskentelyn avulla varmistetaan, että nuori saa äänensä kuuluviin ja asiakassuunnitelmaneuvoittelu on nuorelle turvallinen tilanne. Nuorella on ollut mahdollisuus vaikuttaa asiakassuunnitelmaneuvoittelun rakentumiseen valmisteleavassa tapaamisessa. Tämä

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

mahdollistaa myös sen, että nuoren oikeudet toteutuvat jälkihuollon työskentelyn aikana. Nuorta on kannustettu löytämään omia vahvuuksia ja positiivista tulevaisuutta.

Mallia kehitettäessä toteutettiin nuorten kehittäjäryhmässä teeman ympärillä työskentelyä + nuorten foorumi. Nuoret ovat olleet vahvasti mukana mallin kehittämisessä. Nuorten rooli myös kokeilun aikana. Nuoret olivat mukana palvelupolku mallinnuksen työpajassa ja pääsivät tähän vaikuttamaan.

Osallisuus yhteisestä hyvästä toteutuu, kun asiakassuunnitelmatyöllä vahvistetaan kansalaisosallisuutta. Voidaan vahvistaa yhteisöllisyyteen kiinnittymistä, esim. harrastukset tai kansalaistoiminta sekä paikalliset yhteisöt.

3. MALLIN ARVIOINTI LUPAAVANA KÄYTÄNTÖNÄ

Sovellettu arviointitutkija Raija Lääperin laatimasta hyvän käytännön arviointilomakkeesta, Euroopan sosiaalirahaston hankkeiden arviointiin 2015.

Mitä lupaavan käytännön ominaisuuksia, osa-alueita osallisuuden malli sisältää? Kirjaa taulukkoon havaitsemiasi/olettamiasi piirteitä mallissa.

Tunnuspiire	Mallin tarkistuslista lupaavan käytännön näkökulmasta	kyllä, miten	ei
Tarvelähtöisyys, kysyntälähtöisyys	Mallille on ilmennyt tarve hankkeen suunnitteluvaiheessa	Kyllä, ilmennyt tarve hankkeen suunnitteluvaiheessa.	
	Mallille on ilmennyt tarvetta hankkeen toteutusvaiheessa (esim. keskusteluissa kohderyhmän kanssa jne, kohderyhmä ehdottanut)	Kyllä, SONet BOTNIA:n alueen kuntien kartoituskeskusteluissa ilmeni tarve asiakassuunnitelmatyön monialaiselle kehittämiselle. Kansallisen selvityksen perusteella noussut esiin tarve kehittämistyölle (Ikkuna aikuistumiseen).	
	Mallin tiimoilta on hyödynnetty olemassa olevaa tutkimustietoa	Kyllä, alueellinen tieto pro gradututkielmasta. Kansallinen selvitys: Ikkuna aikuistumiseen. Itsenäistymistä ja hyvinvointia tukeva jälkihuolto ja nuorten aikuisten sosiaalityön mallinnus: Osana lastensuojelun VIP-nuoren palvelupolku.	

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

	Mallille on kysyntää toteutettavassa hankkeessa (osallistujamäärät ovat täyttyneet)	Kyllä, kehittäminen on toteutunut laajassa yhteistyössä. Suunnitelman mukainen osallistujamäärä täyttyi 100 %.	
	Mallia kohtaan tunnetaan/on tunnettu ulkopuolista mielenkiintoa	Kyllä, kysyntää on ollut laajasti kansallisesti sekä alueellisesti. Mallia on esitelty useissa eri tilaisuuksissa ja mallista on kirjoitettu artikkeli.	
	Mallia esitellään/ on esitelty (kenelle, missä)	Kyllä, mallia on esitelty YEE-hankkeen järjestämissä tilaisuuksissa valtakunnallisesti ja alueellisesti. Mallia on esitelty laajasti myös muiden järjestämissä tilaisuuksissa.	
Innovatiivisuus	Malli edustaa uudenlaista toimintaa paikkakunnalla, alueella, hanketoiminnassa (esim. uudenlaista yhteistyötä, uusia toimijoita jne)	Kyllä, malli tuo struktuuria ja jäsentää asiakassuunnitelmatyöskentelyä nuoren osallisuutta ja laatua lisäävästi. Vaikka asiakassuunnitelmatyötä on tehty lakisääteisesti, kansallisesti toimintatavat ovat olleet kirjavia. Uutuusarvona mallissa on nuorilähtöisyys, prosessimaisuus ja strukturoitu työskentelytapa. Lisäarvoa hyvinvointialueiden työskentelyn tueksi.	
	Mallin suunnittelussa on hyödynnetty muualla jo testattua ja arvioitua toimintamallia	Kyllä, dialogiset työtavat kuten lapset puheeksi toimintamalli ja systeeminen työote ovat asiakassuunnitelmatyön mallin taustalla. Aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmatyön tarkastelu.	
Toimivuus tuloksellisuus	Mallin hyvyttä, vaikuttavuutta on arvioitu jollakin mittarilla	Kyllä, 3X10D.	
	Merkitys, hyvyys, hyöty on arvioitu jotenkin muuten esimerkiksi, keskustelut, kyselyt, haastattelut	Kyllä, palautekyselyt, keskustelu ja havainnointi.	
Mallinnettavuus Tuotteistaminen	Mallia aiotaan palvelumuotoilla, tuotteistaa	Kyllä, mallista on työstetty prosessikuvauksia ja kuvattu palvelupolku (liitteenä mallissa).	

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖDiakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Siirrettävyys ja levitettävyy	Malli on helposti siirrettävissä/levitettävissä. Se ei ole aikaan, paikkaan tms. sidottu	Kyllä, mallin käyttöönotto on helppoa nykyisillä resursseilla kansallisesti. Mallin kuvaus liitteineen antaa valmiudet mallin käyttöönottoon.	
	Sijoittumispaikkaa on alustavasti mietitty, mikä on todennäköisin paikka (kunta, järjestö, palvelujärjestelmä, oma emo-organisaatio, muu)	Kyllä, malli viedään Lastensuojelun käsikirjaan ja rakenteisen kirjaamisen tueksi on hyödynnettävissä hyvinvointialueiden toimintaohjeissa. Malli antaa eväitä laadukkaaseen asiakassuunnitelmatyöskentelyyn kaikille työskentelyyn osallistuvilla osapuolilla.	

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖDiakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto